MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta ta' l-24 ta' Frar, 2005

Citazzjoni Numru. 1345/2001/1

A

vs

B

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 16 ta' Lulju 2001 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-
Illi f'dawn l-ahhar snin, ir-relazzjonijiet konjugali bejn il-kontendenti, konjugi, ddeterjorat sostanzjalment u dan minhabba ragunijiet legalment validi, fosthom minacci, theddid, inkompatibbilta` ta' karattru u ragunijiet ohra legalment fondati li jaghtu lok ghall-proceduri ta' separazzjoni personali;

Illi b'digriet tal-Qorti tas-Sekond'Awla, l-attur gie ordnat ihallas lil martu, ghaliha u ghaz-zewg uliedu minuri, s-somma ta' sittin lira Maltija (Lm60) bhala manteniment;

Illi minn dan iz-zwieg twieldu zewgt itfal;

Illi l-attur gie awtorizzat mill-Onorabbli Sekond'Awla sabiex jipprocedi ghas-separazzjoni personali;

Illi ghalhekk l-istess attur talab lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-konjugi Milenkovic minhabba minacci, eccessi, mohqrija, theddid, adulterju u minhabba li l-hajja flimkien m'ghadhiex aktar possibbli u ghax iz-zwieg tkisser irremidjabbilment liema ragunijiet huma imputabbli lill-konvenuta kif fuq imfisser;

2. Tiddikjara illi l-konvenuta hija htija tal-firda ghal wahda mir-ragunijiet imsemmijin fil-**Kodici Civili** u ghalhekk ghandha titlef a bazi ta' l-istess Kodici Civili il-jeddijiet imsemmijin fl-**artikoli 631, 633, 825, 826 u 827** kif ukoll dak kollu li tkun kisbet mill-parti l-ohra b'donazzjoni bi hsieb taz-zwieg, jew waqt iz-zwieg, jew taht titolu iehor gratwit; kif ukoll kull jedd ta' parti miz-zwieg ghan-nofs ta' l-akkwisti li jkunu saru bil-hidma tal-parti l-ohra wara data stabbilita mill-Qorti bhala d-data meta l-parti l-ohra ghandha tkun kunsidrata li minnha tkun hatja tal-firda;

3. Tiddeciedi li l-attur ghandu b'mod definittiv jinheles minn kull forma ta' obbligu ta' manteniment lill-konvenuta u dan mhux biss minhabba li z-zwieg tkisser irremedjabilment htija ta' l-agir tal-konvenuta izda wkoll fl-ispirtu ta' l-amendi tal-**Kodici Civili**;

4. Takkorda l-kura u l-kustodja taz-zewgt itfal minuri lill-attur;

5. Tinnomina Nutar biex jippublika l-att opportun u kuratur biex jidher ghall-eventwali kontumacja.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li hija ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 3 tal-process;

Rat il-verbal tas-seduta tat-30 ta' Mejju 2002 fejn ma' deher hadd.
Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta datata 11 ta' Settembru 2002 a fol. 10 tal-process fejn eccepiet:-

(i) Illi t-talbiet attrici ghandhom jigu michuda kemm fil-fatt u kif ukoll fid-dritt u dana peress illi z-zwieg ta' bejn il-konjugi Milenkovic tfarrak b'mod irrimedjabbli minhabba htijiet imputabbli lill-attur u dan kif ser jirrizulta waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawza;

(ii) Illi l-eccipjenti taqbel pero' li din l-Onorabbli Qorti takkorda s-separazzjoni personali u dana peress illi l-esponenti ma' tistax tibqa' tghix ma' l-attur u dana minhabba swat, minacci, theddid u anke minhabba fil-fatt li l-attur regolarment u kull meta jkun hemm tilwim fil-familja jirrikorri ghax-xorb f'ammonti kbar ta' alkohol, u fil-fatt minhabba f' dawn ir-ragunijiet il-konvenuta kienet tinsab ghaddejja minn zmien difficli hafna;

(iii) Illi *inoltre* z-zewg ulied minuri llum il-gurnata jghixu mal-konvenuta u hija toffri lilhom l-aqwa ambjent ghat-trobbija, kuntrarjament ghal dak li jista' joffrilhom l-attur, bl-imgieba hazina tieghu;

(iv) Illi d-dar matrimonjali li ggib l-isem ta' "Schreiber Flats", Numru 4, Triq il-Gurbel, Paola hija proprjeta' parafernali ta' l-eccipjenti u nxtrat minnha qabel iz-zwieg. *Inoltre* minhabba fl-attitudni vjolenti tieghu, l-attur ghandu jigi ordnat sabiex ma jibqax jirresjedi fid-dar fejn qed ighixu l-esponenti u wliedha.
(v) Illi l-attur ghandu impieg fiss bhala *handy-man* b' introjtu regolari u ghalhekk it-talba li huwa ma jhallasx manteniment ghal ulied minuri hija wahda insostenibbli.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuta a fol. 11 u 12 tal-process;

Rat ir-rikors tal-konvenuta datat 23 ta' Lulju 2002 fejn talbet lill-Qorti sabiex tordna, *pendente lite,* illi AMilankovic ma jibqax jirrisjedi maghha u ma' uliedha;

Rat id-digriet sussegwenti datat 24 ta' Lulju 2002 fejn il-Qorti ordnat lill-attrici sabiex taderixxi ruhha mad-digriet ta' l-affidavits;

Rat il-verbal tat-13 ta' Novembru 2002 fejn dehru d-difensuri tal-partijiet li taw ruhhom b'notifikati ghall-partijiet u nghata mill-gdid digriet affidavits ta' erbghin (40) gurnata u gie nominat Dr. Stefano Filletti bhala Perit Legali;

Rat is-seduti mizmuma mill-Perit Legali nkluzi dawk tat-8 ta'Jannar 2003, 3 ta' Frar 2003, 17 ta' Frar 2003, 20 ta' Marzu 2003, l-1 ta' April 2003 fejn ma sar xejn hlief li gew prezentati l-affidavits tal-konvenuta u d-dokumenti hemm indikati;

Rat l-affidavits tal-konvenuta, taghha datat 20 ta' Marzu 2003 (a fol. 30) u ta' ommha Consiglia Degiorgio datat 20 ta' Marzu 2003 (a fol. 35 sa fol. 37);
Rat in-nota ta' l-attur datata 4 ta' Frar 2003 fejn permezz taghha pprezenta l-affidavit tieghu konsistenti f'nofs faccata u lista ta' allegati spejjez, tali affidavit u lista a fol. 63 u 63 tal-process. Dawn huma l-unici provi tal-konvenut hlief ghall-affidavit iehor datat 17 ta' Settembru 2003.

Rat ir-rikors tal-Perit Legali datat 24 ta' Lulju 2003;

Rat id-digriet sussegwenti tal-25 ta' Lulju 2003 fejn il-Qorti ddikjarat il-provi tal-partijiet maghluqa u ddiregiet u awtorizzat lill-Perit Legali sabiex jghaddi ghar-rapport;

Rat in-nota guramentata datata 4 ta' Settembru 2003;

Rat l-affidavit ulterjuri ta' l-attur datat 17 ta' Settembru 2003 (a fol. 74);

Rat in-nota guramentata ta' l-attur ta' l-istess data (a fol. 76);

Rat il-verbal tad-9 ta' Dicembru 2003 u tal-21 ta' Jannar 2004 fejn il-Perit Legali halef ir-rapport;

Rat ir-rapport tal-Perit Legali;

Rat il-verbal tas-16 ta' Marzu 2004 fejn xehed in eskussjoni, il-Perit Legali u l-partijiet inghataw il-fakolta` li jipprezentaw noti ta' sottomissjonijiet;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuta tas-6 ta' April 2004;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' l-attur tat-12 ta' April 2004;

Rat il-verbal tad-19 ta' Mejju 2004 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-24 ta' Frar 2005;

Rat ir-rikors ta' l-attrici datat 15 ta' Settembru 2004 fejn talbet lill-Qorti sabiex tordna li l-hlasijiet pendenti u hlasijiet ohra tat-*telephone* sakemm il-konvenut jibqa' d-dar jithallsu minnu stess; u sabiex l-istess hlasijiet jitnaqqsu direttament mill-paga ta' l-attur;

Rat id-digriet tat-18 ta' Jannar 2005 fejn il-Qorti laqghet l-ewwel talba u cahdet it-tieni talba;

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET.</u>

i) <u>PROVI PRODOTTI.</u>

Illi l-**attur** xehed li hu zzewweg lill-konvenuta nhar l-10 ta' Mejju 1995 u minn dan iz-zwieg kellhom zewgt itfal. Xehed li fil-bidu z-zwieg taghhom kien felici izda wara ftit

beda` l-glied, tant li kien telaq mid-dar matrimonjali ghal xi zmien. Xehed li fil-prezent irritorna fid-dar matrimonjali izda xehed li huma ddecidew li ghandom jisseparaw.

Illi d-dar matrimonjali nxtrat fuq isem il-konvenut izda hu kien ta kontribut fuq is-self fuq id-dar. Xehed li kienu xtraw ukoll karozza u *inoltre* hu kien hallas ghal diversi oggetti ohra. Jghid li huwa kkontribwixxa ghall-hlas tas-self tal-bank permezz ta' sittin lira Maltija (Lm60) fix-xahar li huwa sostna li ghadu jhallas sad-data meta xehed.

Illi hu kien lest li jhallas manteniment kif stipulat lit-tfal u li jhallas in-nofs ta' l-ispejjez komuni.

Illi l-**konvenuta** spjegat illi hi u zewgha zzewgu fl-10 ta' Mejju 1995. Xehdet li r-ragel taghha kien ta' nazzjonalita' Jugoslava. Xehdet li miz-zwieg kellha zewgt itfal. Damet gharusa ghal xi seba' jew tmien xhur u wara zzewgu peress li kienet inqabdet tqila. Xehdet illi l-attur kellu wkoll certu ghagla ghax biz-zwieg taghhom huwa kien jirregolarizza l-pozizzjoni tieghu hawn Malta. Il-familja taghha ma tantx hadet pjacir li kienet se tizzewweg ragel ta' nazzjonalita' barranija.

Illi l-konvenuta xehedet li z-zwieg taghha mill-bidu beda` bl-inkwiet. Ftit wara li zzewgu kellhom xi hbieb id-dar u zewgha kellu ritratt ta' mara Gappuniza u beda` jiftahar li kien hareg maghha. Xehdet li dakinhar kienet inqalghet glieda kbira.
Illi xehdet ukoll illi zewgha kellu cappetta tad-deheb. Meta staqsietu minn fejn kien gabha qalilha li kienet rigal minghand habib. Hi bdiet tithasseb u ndunat li fuqhom kien hemm imnaqqax isem ta' mara. Xehdet li meta kienet tikkonfronta lil zewgha dan kien dejjem ibiddel il-verzjoni tieghu. Huwa kien refa` jdejh fuqha minkejja li hija kienet tqila. Kien hemm okkazzjonijet ohra fejn kienet tithasseb mill-agir ta' zewgha u kien jiffissa jhares lejn nisa' ohra.

Illi xehdet li hi kienet tahdem izda zewgha ftit kien jghinha. Xehdet ukoll illi zewgha kien jonfoq il-flus. Fil-fatt kien

xtara karozza u vann allavolja ma kienx hemm bzonn u b'konsegwenza ta' dan huma kellhom jiddejnu.

Illi l-konvenuta qalet li kien hemm incidenti ohra meta l-proceduri tas-separazzjoni kienu diga` bdew u zewgha kien telaq mid-dar u mar jghix f'Bugibba.

Illi hija xehdet illi hi ma kenitx thossha stamata minn zewgha u dan minhabba l-attitudni tieghu lejha. Mill-bidu taz-zwieg kienet *pregnant* izda xorta wahda kien ikollha tqum kmieni hafna biex tixtrilu l-hobz u tnaddaf minn warajh. Xehdet *inoltre* li ma kienx jiehu hsieb it-tfal. Xehdet li hu kien jistenniha tidhol mix-xoghol biex hu johrog 'il barra.

Illi kienu jpoggu l-paga go kexxun, hi kienet tiehu xi tletin lira u hu kien jiehu xi disghin lira. Xehdet li hi biex tixtri xi haga dejjem kellha turih ir-ricevuta. Hi mhix dejjem kienet issib flus biex tixtri ghal hajja. Fil-fatt il-konvenuta xehdet li ommha kellha thallas ghall-ikel kif ukoll ghall-affarijiet ohra bhall-uniformijiet tat-tfal.

Xehdet li r-ragel taghha kien jaghmel mill-ahjar tieghu biex jurtaha qabel ma' titlaq ghax-xoghol. Xehdet li d-dar kien imur biss biex jinhasel, jiekol u jorqod. Xehdet li l-attur qatt ma kien jaghti kaz tat-tfal. Il-konvenuta kient imwerwra minnu ghax kien jhedidha.

Illi omm il-konvenuta **Consiglia sive Connie Degiorgio** xehdet li kien biss wara erba' xhur ta' gherusija li hi saret taf li t-tifla taghha kienet qed tohrog ma' ragel ta' nazzjonalita' barranija. Xehdet *inoltre* li kien biss wara li zzewgu li saret taf li kienu flimkien ghal seba' xhur biss u li t-tifla kienet harget tqila qabel iz-zwieg.

Xehdet li t-tfal ta' bintha kienet tiehu hsiebhom hi, peress li t-tnejn kienu jahdmu.

Xehdet li kienet indunat li bintha kellha genn biex tixtri post sa minn qabel izzewgu u dan biex tizzewweg malajr peress li bintha kienet qed tinkwieta li kienu ser ikeccu lill-konvenut barra minn Malta. Xehdet li meta marret tkellem

lil min kien responsabbli ghall-visas kienu qalulha li kienu diga` gedduhielu. Indunat li l-attur ried jibqa' Malta u ghalhekk ried jizzewweg.

Xehdet li bintha kienet xtratilha karozza tat-tip Fiat, izda l-attur qabad u ghamilha tieghu. B'konsegwenza ta' dan, wara erba' xhur kisser il-karozza u ddecieda li jixtri karozza gdida. Minhabba dan bintha ddejnet. Xehdet li r-ragel taghha kien kapriccuz hafna.

Xehdet li *inoltre* li l-attur kien egoist. Xehdet li darba minnhom l-istess attur irrifjuta li jhallas biex ibnu jaghmel operazzjoni privatament izda fl-istess perjodu iddecieda li jixtri *video camera*. Darb'ohra xehdet li l-attur iddecieda li jixtri *truck* izda dan ma kienx ta' bzonn.

Xehdet li l-attur qatt ma kien jaghti kontribut fil-hajja familjari.

Xehdet li f'incident minnhom meta l-attur kien diga` telaq mid-dar matrimonjali kellhom *party* fid-dar taghhom. Dakinhar l-attur cempel lil bintha u din bdiet tibki. X'hin marru fid-dar ta' bintha sabu il-biljett ta' l-ajru u l-flus neqsin. Xehdet li xi hin wara tfacca l-attur li kien fis-sakra. Inqala' ncident fejn intervjeniet il-Pulizija u arrestat lill-attur.

Xehdet li l-attur li kien mar jghix wahdu gewwa Bugibba imbaghad Wied il-Ghajn. Izda wara xi perjodu kien irritorna jabita ma' bintha.

ii) <u>PRINCIPJI LEGALI.</u>

Illi din il-kwaza kienet giet istitwita mill-attur kontra martu u fl-ewwel erba' talbiet huwa talab li tigi dikjarata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u dan minhabba htijiet attribwibbli lill-konvenuta, talab ukoll li jwaqqaf ihallas manteniment, li jiehu l-kura u l-kustodja tat-tfal u li

jigu applikati kontra l-konvenuta s-sanzjonijiet kontemplati fil-ligi u ndikati fl-att tac-citazzjoni.

Il-konvenuta filwaqt li qablet li ghandha tigi ddikjarata s-separazzjoni bejn il-kontendenti eccepiet illi dan ghandu jigi dikjarat minhabba ragunijiet imputabbli lill-attur.

<u>(ii) Apprezzament tal-Provi.</u>

Illi l-kontendenti qed jitolbu d-dikarazzjoni ta' separazzjoni minhabba diversi ragunijiet li huma:-

Il-kelma 'eccessi' tinkludi dawk l-atti vjolenza li jipperikolaw il-hajja jew is-sahha ta' dik il-persuna kontra min huma diretti. Il-vjolenza trid tkun wahda ta' natura gravi.

Fil-kawza **"Muscat utrinque"** deciza fl-4 ta' Jannar 1880 il-Qorti kienet qalet:

"Se gli eccessi, specialmente quando consistono in attentati, che compromettono la stessa esistenza di colui che ne e' vittima, costituiscono per se stessi, senza necessita' di alcuna indagine, causa di separazione…"

Illi skond il-gurisprudenza Maltija eccessi jfissru atti mwettqa fuq il-parti l-ohra liema atti jridu jkunu ta' serjeta' kbira li *niente di meno* jridu jkunu ta' perikolu ghall-hajja tal-parti l-ohra (*vide* **"Maria Mifsud vs Vincenzo Mifsud"** deciza fit-30 ta' Gunju 1961 – Prim'Awla).

Illi minn naha l-ohra mohqrija tinkludi dawk l-atti ta' maltrattament, li minkejja li ma jipperikolawx il-hajja jew is-sahha ta' dak li jkun tirrendi l-hajja konjugali impossibbli. Il-ligi taht l-**artikolu 40,** taghmel riferenza ghall-mohqrija izda mhux ghal sevizji, izda mill-gurisprudenza jidher illi l-kelma mohqrija u sevizji jfissru l-istess haga.

Illi fil-kawza **"Camilleri utrinque"** deciza fis-16 ta' Marzu 1898, din il-Qorti kienet affermat li:-

"Per sevizie nel senso della legge s' intendono atti abituali di crudelta' che offendono la persona o l'anima di colui e sono diretti al punto da ingenerare in lui perturbazione, un dolore ed un avversione verso chi commette tali atti."

Illi fil-kawza **"Maria Mifsud vs Vincenzo Mifsud"** (P.A. - 30 ta' Gunju 1961) gie ritenut li:-

"Certi fatti, kliem u modi ta' azzjoni jew atteggjamenti li jistghu jrendu l-hajja komuni insopportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bhala sevizji."

Illi l-aggravju ta' theddid tinkludi kliem bil-miktub jew bil-fomm jew anki agir li jinghadu jew jsiru bl-ghan illi twegga' lill-parti l-ohra u biex trendilhom hajjithom mizerabbli u skuntenta.

Illi fil-kawza **"Maria Mifsud vs Vincenzo Mifsud"** (P.A. - 30 ta' Gunju 1961) inghad:-

"Il-minacci jistghu jkunu verbali jew reali u materjali. Jekk dawn verbali jkunu l-effett ta' l-impetu u mhux rinforzati mill-intenzjoni li jkunu sussegwiti mill-azzjoni, fil-kaz ta' nies ta' certu cetu socjali ma jawtorizzax lill-Qorti taccettahom bhala raguni u motiv ta' firda personali; imma jekk ikunu tali li jirrivestu azzjoni, u min jaghmilhom jidher li hu kapaci jikkunsmahom, allura indubbjament jiffurmaw motiv ta' separazzjoni."

Illi fil-kawza **"Rita Schembri vs Dott. Albert Grech et noe"** (P.A. - 16 ta' April 1953) kien inghad li:-

"Stante diffikulta' tal-prova ta' adulterju, dan jista' jigi ppruvat permezz ta' indizzji u presunzjonijiet purche' ikunu gravi u konkordanti b' mod li ma jhallu ebda dubbju f' min ghandu jiggudika".

Illi dan il-hsieb kien gie konfermat f' sentenzi ohrajn, aktar ricenti, **"Brincat utrinque"** deciza fil-31 ta' Marzu 1955, **"Josephine Anne Edwards vs Avukat Dr Joseph A. Xuereb noe"** (P.A. - 22 ta' Frar 1961), u **"Anthony Bonnici vs Rose Bonnici"** (A.C. -7 ta' April 1978).

Illi fil-kawza **"Josephine Anne Edwards vs Avukat Dr. Joseph A. Xuereb noe"** din il-Qorti qalet li:-

"Ghall-prova ta' l-adulterju ma hemmx bzonn ta' testimonjanza 'de visu', jew il-flagranza, bizzejjed il-konkors ta' cirkostanzi precizi, gravi u univoci, li jwasslu lill-gudikant ghall-konvinciment tal-fatt."

Illi din il-Qorti thoss li mill-provi kollha prodotti nkluz mill-affidavits tal-konvenuta u mix-xhieda minnha prodotta jidher illi jirrizulta hemm provi sufficjenti dwar incidenti fejn fil-hajja konjugali taghhom fejn l-attur irrenda ruhu hati *verso* l-konvenuta ta' sevizzi, mohqrija, u eccessi, fejn jirrizulta li l-istess attur kien hati verso l-konvenuta anke ta' vjolenza domestika, li tinkludi mhux biss incidenti ta' swat fiziku, izda wkoll mohqrija morali, fejn kien kontinwament ifittex kif jinkwieta lill-konvenuta, u kien juriha li qed jiehu pjacir jaghmel dan. Mhux biss izda x-xhieda tal-konvenuta hija ezawrienti u konvincenti anke fil-fatt li jidher car li minkejja dak li l-istess attur jghid litteralment f'zewg linji, kienet hija li dejjem ghamlet *fronte* ghall-problemi tal-familja, ghaliex l-istess konvenut kien jipprova jghix hajja ta' guvni, u r-responsabilitajiet dejjem waqghu fuq l-istess konvenuta. F'dan kollu x-xhieda ta' l-attrici hija kkoroborata mix-xhieda ta' ommha, mentri l-konvenut xehed permezz ta' l-affidavits b'mod ghal kollox kazwali, u jidher car li fl-istess affidavit huwa iktar interessat x'ser jiehu bhala semhu li huwa jirreferi bhala spejjez tad-dar u z-zwieg. Fil-fatt minkejja li ghamel il-kawza huwa, u dam sew sabiex ressaq il-provi tieghu, (tali provi huma ta' liema natura huma) jidher li minn kliemu stess huwa qed imexxi din il-kawza ta' separazzjoni ghaliex qed jghid li huwa mpossibbli li l-partijiet jghixu flimkien u dan anke allegatament minhabba l-indhil tal-genituri tal-konvenuta, u b'hekk huwa jghid li l-partijiet qablu li jkun ahjar jekk jissepparaw. Certament li b'din l-attitudini tieghu anke f'din il-kawza ma jistax jinghad li huwa pprova l-allegazjonijiet tieghu vantanti fic-citazzjoni attrici, anzi jidher car li huwa ppregudika serjament il-kaz tieghu ghaliex *in verita* ma hemm xejn mill-provi prodotti minnu li b'xi mod jissostanzjaw id-dikjarazzjonijiet attrici. Anzi l-

provi li hemm huma dawk tal-konvenuta li jikkontrastaw ma’ dak kollu allegat mill-attur.

Illi mhux biss izda jirrizulta wkoll li l-attur ingurja gravament lill-konvenuta fejn anke allega li l-istess konvenuta kienet hatja ta’ adulterju, meta prova dwar l-istess assolutament m’ hemmx. L-istess attur jidher li jibbazza din l-allegazjoni serja fuq il-fatt li l-konvenuta siefret xi darba jew darbtjen l-Isvizzera fuq xoghol, izda certament dan ma jammontax ghall-aggravju allegat mill-attur, u b’hekk anke f’dan, l-istess attur huwa hati lejn il-konvenuta. Dawn in-nuqqasijiet fil-mod kif l-istess attur mexa’ waqt il-kawza juru nuqqas serju minn naha tieghu kif mexa f’dawn il-proceduri ta’ separazzjoni, fejn fl-opinjoni ta’ din il-Qorti, hemm nuqqas ta’ serjeta` totali sahanistra ghall-process gudizzjarju anke b’dewmien inutili, li dwarhom din il-Qorti ser tiehu l-provvedimenti opportuni f’din id-decizjoni.

Illi ghalhekk din il-Qorti thoss li l-attur ghandu jinzamm hati tas-separazzjoni bejn il-partijiet u dan ghaliex huwa rrenda ruhhu hati *verso* il-konvenuta ta’ sevizzi, eccessi nkluza vjolenza domestika, mohqrija, theddid u ngurji gravji, u kawza ta’ l-istess z-zwieg bejn il-kontendenti jirrizulta li ma ghadux aktar possibbli u z-zwieg ta’ bejniethom tkisser irremedjabbilment. Din il-Qorti thoss li mil-provi prodotti bl-ebda mod ma jista’ jinghad li l-konvenuta kkontribwiet ghall-istess.

Illi l-attur talab ukoll almenu fic-citazzjoni attrici li tinghata lilu l-kura u l-kustodja tat-tfal minuri. Il-konvenuta da parti taghha *sia* fin-nota ta’ ecezzjonijiet kif ukoll fin-nota guramentata rrilevat illi t-tfal trabbew maghha u ma’ ommha u dan ma jidhirx li huwa kontestat mill-istess konvenut, u ghalhekk din il-Qorti thoss li huwa fl-interess tal-minuri li l-kura u l-kustodja ta’ l-istess tfal tigi fdata f’idejn il-konvenuta. Fil-fatt jidher li l-attur jaqbel ma’ dan, kif indika wkoll fin-nota ta’ osservazzjonijiet tieghu tat-12 ta’ April 2004. Jinghad illi fil-fatt gie ppruvat illi kienet il-konvenuta u ommha li rabbew iz-zewgt itfal, B ta’ seba’ (7) snin u B ta’ hames (5) snin.

Illi ghal dawn ir-ragunijiet il-Qorti thoss li huwa fl-ahjar interess tal-minuri msemmija illi l-kura u l-kustodja tal-minuri tkun fdata mal-konvenuta ommhom b'dan illi l-missier attur ghandu jkollu access ghall-istess minuri kull nhar ta' Tlieta u Hamis mill-4.00.p.m. sas-7.00.p.m. u darba is-Sibt u darba il-Hadd, b'mod alternattiv gimgha gimgha, mill-10.00.a.m. sas-1.00.p.m, b'dan li l-istess minuri jittiehdu u jingiebu lura mill-attur mir-residenza tal-konvenuta. Tordna wkoll li tali access jigi moniterjat mill-Agenzija Appogg a spejjez taz-zewg partijiet, u kopja legali ta' din id-decizjoni ghandha tigi notifikata a spejjez tal-konvenuta lill-istess Agenzija Appogg, sabiex l-istess Agenzija taderixxi ruhha tempestivament ma' din is-sentenza.

Illi fl-ahharnett jigi rilevat illi l-attur huwa ta' nazzjonalita' barranija u ghaldaqstant l-access ghall-istess attur ghandu jkun limitat biss ghal dawn il-Gzejjer, b'dan li din il-Qorti qed tipprovdi li l-istess drittijiet u obbligi ta' kura u kustodja u access ghall-minuri mill-partijiet huwa relevanti biss ghal Malta, fejn l-istess ulied huma residenti u domiciljati u l-ebda wahda mill-partijiet ma ghandha tiehu lill-istess ulied jew wiehed minnhom barra minn Malta hlief bil-kunsens bil-miktub taz-zewg partijiet jew fin-nuqqas ta' ftehim bl-awtorizzazzjoni tal-Qorti kompetenti Maltija.

Illi b' digriet ta' l-Onorabbli Sekond'Awla tal-Qorti Civili l-attur gie ordnat ihallas lil martu ghaliha u ghaz-zewg uliedu minuri somma ta' sittin lira Maltin (Lm60) fix-xahar bhala manteniment. Illi l-attur iddikjara illi huwa jrid ikompli jhallas l-ammont ta' sittin lira Maltin (Lm60) fix-xahar ghaz-zewgt itfal uliedu. Illi din il-Qorti thoss li l-istess ammont ghandu jigi awmentat ghal disghin lira Maltija (Lm90) fix-xahar u dan *stante* li mill-provi prodotti jirrizulta li l-attur ghandu l-mezzi bizzejjed sabiex almenu jikkontribwixxi ghall-istess manteniment ta' uliedu tenut kont tax-xoghol tieghu. L-ammont hawn likwidat certament huwa wiehed minimu, izda din il-Qorti qed tiehu konjizzjoni tal-fatt li permezz ta' din is-sentenza, kif ser jinghad iktar 'il quddiem l-istess attur ser ikollu jfittex residenza alternattiva. Ovvjament l-istess konvenuta ghandha tmantni lill-istess uliedha kif qed taghmel *stante* li

qed jghixu maghha u fil-fatt dak li qed jigi likwidat bhala manteniment ghall-minuri pagabbli mill-attur huwa l-kontribuzzjoni tieghu ghall-istess manteniment ta' uliedu.

Illi dwar manteniment ta' l-attur, l-istess attur qed jigi ddikjarat li huwa tilef kull dritt ta' manteniment *stante* li qed jigu applikati fil-konfront tieghu d-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 48 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.** Fil-kuntest ta' manteniment ghall-konvenuta mill-attur, jidher li l-istess konvenuta ghandha l-introjtu taghha u allura f'dan l-istadju ma' huwiex il-kaz li jigi likwidat ammont ta' manteniment favur il-konvenuta u dan biss ghaliex hija ghandha mpjieg taghha – jekk ikun hemm bdil ta' cirkostanzi jibqa' veljanti d-dritt taghha ta' manteniment kontra l-attur skond il-ligi.

Illi rigward tal-kommunjoni ta' l-akkwisti, din ghandha tigi dikjarata terminata u xolta u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

Ili din il-Qorti taqbel li d-dar matrimonjali li hija l-fond "Schreiber Flats", Flat 4, Triq il-Gurbel, Paola, hija proprjeta` parafernali tal-konvenuta ghaliex inxtrat minnha qabel iz-zwieg u taqbel ukoll mal-perit legali li l-konvenuta ghandha tigi awtorizzata tghix esklussivament fid-dar matrimonjali flimkien mat-tfal minuri. Kull dejn gravanti l-istess dar, inkluz ma' kull bank kummercjali ghandu jibqa' a karigu ta' l-istess konvenuta.

Illi dwar l-allegat self li sar mill-bank waqt iz-zwieg, fejn l-istess attur qed jallega li thallas waqt iz-zwieg l-ammont ta' tnax-il elf lira Maltija (Lm12,000) u allura qed jghid li huwa hallas is-somma ta' sitt elef lira Maltija (Lm6,000) mill-introjtu tieghu, jinghad qabel xejn li l-istess attur ma gab l-ebda prova dwar l-istess; anzi dan jirrizulta kontradett mill-istess konvenuta, li fix-xhieda taghha kienet konsistenti fl-allegazzjoni taghha li kienet hija u hija biss li dejjem hasbet ghar-responsabilitajiet tal-familja taghha, u dan ghaliex l-attur kien jinteressah biss fl-affarijiet tieghu, tant li hija kellha tibqa' tahdem, u allura hallset l-istess self mill-qliegh taghha – fil-fatt dwar il-*loan repayments* jigi rilevat illi l-konvenuta esebiet xi bank *deposit slips* bhala prova illi kienet hi li hallset ghall-istess

self bankarju fuq id-dar. F'dan il-kuntest qed jinghad ukoll li ghall kull effet u buon fini tal-ligi qed jigu applikati kontra l-attur id-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 48 tal-Kap 16** u ghalhekk kull allegazzjoni u pretensjoni f'dan ir-rigward mill-attur qed tigi hawn michuda – proprju kif sar mill-perit legali kemm fir-rapport tieghu u kemm in eskussjoni. F'dan il-kuntest wiehed jinnota t-traskuragini kbira ta' l-attur kif anke ressaq il-provi tieghu, *stante* li lanqas biss indenja ruhhu jressaq xi provi sabiex jikkoroboraha jew b'xi mod jissostanzja l-pretensjonijiet tieghu minnu vantati. Mhux hekk biss izda jirrizulta li fil-mori tal-kawza kull ma kien jikkontribiwixxi kien biss l-ammont ta' sittin lira Maltija (Lm60) bhala manteniment ghall-minuri, u b'hekk almenu onora d-digriet tas-Sekond'Awla tal-Qorti Civili, u xi spejjez ohra zghar, b'dan ghalhekk li lanqas fil-mori ta' din il-kawza ma jidher li hallas mill-istess self mal-bank.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li kontijiet bankarji lokali jew f' banek esteri f' isem il-kontendenti ma jidhirx li hemm.

Il-konvenuta ddikjarat illi meta nxtrat id-dar matrimonjali din kienet tikkomprendi xi mobbli. Ghaldaqstant l-istess mobbli, liema mobbli ma humiex elenkati, ghandhom jitqiesu proprjeta' parafernali tal-konvenuta.

Illi skond l-konvenuta il-komunjoni ta' l-akkwisti tikkomprendi bhala assi:-

1. kamra tas-sodda,
2. *television* tal-marka Samsung,
3. *surround system* ta' l-istess TV,
4. kompjuter,
5. vettura Skoda numru ta' registrazzjoni "GMN-153" li tiswa madwar elf u hames mit lira Maltin (LM 1,500).

Illi bhala dejn l-istess konvenuta qed tghid li hemm:-

1. dejn mas-socjeta' Maltacom fl-ammont ta' tlett mija sitta u sittin lira Maltin n (LM 366);
2. dejn mal-Korporazzjoni Water Services fl-ammont ta' mija u hamsin lira Maltija (LM 150);

Illi l-attur minn naha tieghu llimita ruhu biss sabiex jelenka l-ispejjez li huwa jallega li ghamel waqt iz-zwieg. Dawn huma skond l-istess attur:-

1. Curkett u brazzuletta fl-ammont ta’ sitt mitt lira Maltin (Lm600);
2. Mejda bil-valur ta’ sitt mija u sittin lira Maltin (Lm660);
3. *Washing Machine* b’ valur ta’ tlett mitt lira Maltin (Lm300);
4. *Chandelier* b’ valur ta’ mitejn lira Maltin (Lm200);
5. Pompa ta’ l-ilma b’ valur ta’ mija u hamsin lira Maltin (Lm150);
6. *Roof Membrane* b’ valur ta’ tlett mitt lira Maltin (Lm300);
7. *Bedroom Furniture* b’ valur ta’ disa’ mitt lira Maltin (Lm900);
8. *Video Camera* b’ valur ta’ tlett mitt lira Maltin (Lm300);
9. *Gas Heater* b’ valur ta’ hamsa erbghin lira Maltin (Lm45);
10. *Cooker* b’ valur ta’ mitt lira Maltin (Lm100);
11. Gwardarobba b’ valur ta’ mitt lira Maltin (Lm100);
12. Kamra tal-banju b’ valur ta’ sittin lira Maltin (Lm60);
13. Polza ta’ assikurazzjoni b’ valur ta’ elfejn lira Maltin (Lm2,000).
14. Spejjez konnessi mad-dar matrimonjali b’ valur ta’ hames telef seba’ mija u hmistax-il lira Maltin (Lm5,715);
15. *Loan Repayments* b’ valur ta’ hdax-il elf u hames mitt lira Maltin (Lm11,500);
16. Vettura b’ valur ta’ hames telef u hames mitt liri Maltin (Lm5,500).

Illi apparti dak li nghad dwar is-self mill-bank fuq id-dar u l-mod kif thallas, u l-istess japplika ghal xogholijiet li l-attur jghid li saru fl-istess fond, ma ngabet lanqas l-ebda prova ta’ hlas da parti ta’ l-attur ghal dawn l-oggetti u spejjez hawn surreferiti. *In verita* dwar l-oggetti elenkati mill-konvenuta ftit jew xejn ma ingabu provi.

Hemm biss qbil dwar il-vettura tal-marka “Skoda” li din tinstaq mill-attur.

Illi ghal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti *arbitro boni viri,* u wara li hadet konjizzjoni anke tas-sottomissjonijiet kollha tal-

partijiet qeghda tiddividi u tassenja l-oggetti kollha formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti bil-mod segwenti:-

Illi l-attur qed jigi assenjat is-segwenti:-

1. Vettura tal-marka "Skoda";
2. *Video Camera*;
3. Kompjuter;
4. *Television u sunsurround system.*
5. Kamra tas-Sodda.
6. Mejda indikata minnu bhala t-tieni *item* a fol. 79 tal-process;
7. Gwardarobba;
8. *Gas Heater*.

Illi l-istess attur ghandu jhallas id-dejn kollu indikat mal-Maltacom u nofs id-dejn ezistenti mal-Water Services Corporation, sad-data meta effettivament johrog mid-dar konjugali, inkluz ghalhekk il-kontijiet pendenti ma' l-istess imsemmija f'din il-kawza.

Illi minn naha l-ohra din il-Qorti qed tassenja lill-konvenuta bhala sehma mill-komunjoni ta' l-akkwisti:-

1. Curkett u brazzuletta fl-ammont ta' sitt mitt lira Maltin (Lm600);
2. *Washing Machine* b' valur ta' tlett mitt lira Maltin (Lm300);
3. *Chandelier* b' valur ta' mitejn lira Maltin (Lm200);
4. Pompa ta' l-ilma b' valur ta' mija u hamsin lira Maltin (Lm150);
5. *Roof Membrane* b' valur ta' tlett mitt lira Maltin (Lm 300);
6. *Cooker* b' valur ta' mitt lira Maltin (Lm 100);
7. Kamra tal-banju b' valur ta' sittin lira Maltin (LM 60);
8. Polza ta' assikurazzjoni li tinsab f'isem l-konvenuta, *stante* li jirrizulta li din thallset dejjem minnha,

Illi l-konvenuta ghandha thallas nofs l-ammonti dovuti lill Water Services Corporatuion sad-data meta l-attur jibqa' jghix fid-dar matrimonjali, u wara tali data l-istess servizzi jkunu a karigu taghha.

Il-hames talba attrici ghandha tigi michuda.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi l-azzjoni attrici,** billi filwaqt li tilqa' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta fis-sens li l-firda personali ta' bejn il-partijiet sehhet minhabba ragunijiet esklussivament imputabbli lill-attur, u tilqa' l-eccezzjonjiet kollha relatati, nkuzi dawk dwar il-kura u kustodja tal-minuri, u wkoll dwar il-proprjeta' parafernali tal-konvenuta, **u filwaqt li tichad it-tielet, raba' u hames talba kif proposti *stante* li huma nfondati fil-fatt u fid-dritt, u tilqa' biss l-istess talbiet attrici hawen imsemmija u t-talbiet l-ohra indikati numru wiehed u tnejn biss fis-sens hawn deciz, b'dan li l-firda personali ta' bejn il-partijiet qed tigi dikjarata b'din is-sentenza li hija imputabbli biss u unikament lill-attur, b'dan illi:-**

1. Tichad din it-talba fis-sens li l-firda personali ta' bejn il-kontendenti ma sehhitx minhabba nuqqas *da parte* tal-konvenuta, u tilqa' din it-talba biss fis-sens li tiddikjara l-firda personali bejn il-partijiet u dan ghar-ragunijiet imputabbli lill-attur li rrenda ruhhu hati *verso* il-konvenuta ta' sevizzi, eccessi nkluza vjolenza domestika, mohqrija, theddid u ingurji gravji, u kawza ta' l-istess, iz-zwieg bejn il-kontendenti jirrizulta li m'ghadux aktar possibbli u z-zwieg ta' bejniethom tkisser irrimedjabbilment. Din il-Qorti thoss li mill-provi prodotti bl-ebda mod ma jista' jinghad li l-konvenuta kkontribwiet ghall-istess.

2. Tichad din it-talba *stante* li l-konvenuta m'hijiex hatja tal-firda u minflok tiddikjara u tikkonferma li l-attur huwa hati ta' l-istess separazzjoni u ghalhekk qed jigu applikati kontra tieghu id-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 48 tal-Kap 16** fl-intier taghhom u b'hekk qed jigi dikjarat li l-attur tilfef ukoll il-jeddijiet imsemmijin fl-**artikoli 631, 633, 825, 826 u 827** kif ukoll dak kollu li tkun kisbet mill-parti l-ohra b'donazzjoni bi hsieb taz-zwieg, jew waqt iz-zwieg, jew taht titolu iehor gratwit; kif ukoll kull jedd ta' parti miz-

zwieg ghan-nofs ta' l-akkwisti li jkunu saru bil-hidma tal-parti l-ohra.

Illi rigward tal-kommunjoni ta' l-akkwisti, din ghandha tigi dikjarata terminata u xolta u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

Illi din il-Qorti *arbitro boni viri,* u wara li hadet konjizzjoni anke tas-sottomissjonijiet kollha tal-partijiet qieghed tiddividi u tassenja l-oggetti kollha formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti bil-mod segwenti:-

Illi l-attur qed jigi assenjat is-segwenti:-

1. Vettura tal-marka "Skoda";
2. *Video Camera;*
3. Kompjuter;
4. *Television* u *surround system.*
5. Kamra tas-Sodda.
7. Mejda indikata minnu bhala t-tieni *item* a fol. 79 tal-process;
7. Gwardarobba;
9. Gas Heater.

Illi l-istess attur ghandu jhallas id-dejn kollu indikat mal-Maltacom u nofs id-dejn mal-Water Services Corporation, sad-data meta effettivament johrog mid-dar konjugali, inkluz ghalhekk il-kontijiet pendenti ma' l-istess imsemmija f'din il-kawza.

Illi minn naha l-ohra din il-Qorti qed tassenja lill-konvenuta bhala sehma mill-komunjoni ta' l-akkwisti:-

1. Curkett u brazuletta;
2. *Washing Machine;*
3. *Chandelier;*
4. Pompa ta' l-ilma;
5. *Roof Membrane;*
6. *Cooker*;
7. Kamra tal-banju;

8. Polza ta’ assikurazzjoni li tinsab f’isem l-konvenuta, *stante* li jirrizulta li din thallset dejjem minnha,

Illi l-konvenuta ghandha thallas nofs l-ammonti dovuti lill-Water Services Corporation sad-data meta l-attur jibqa’ jghix fid-dar matrimonjali, u wara tali data l-istess servizzi kollha fl-istess dar ikunu a karigu taghha.

Illi l-Qorti tiddikjara li d-dar matrimonjali li hija l-fond “Schreiber Flats”, Flat 4, Triq il-Gurbel, Paola, hija proprjeta’ parafernali tal-konvenuta ghaliex inxtrat minnha qabel iz-zwieg u din bil-mobbli l-ohra kollha mhux hawn indikati u tordna li l-konvenuta ghandha tigi awtorizzata tghix esklussivament fid-dar matrimonjali flimkien mat-tfal minuri bl-eskluzjoni ta’ l-attur, li ghandu fi zmien qasir u perentorju ta’ ghoxrin (20) gurnata mid-data ta’ din is-sentenza jizgombra mill-istess fond. Kull dejn gravanti l-istess dar, inkluz ma’ kull bank kummercjali ghandu jibqa’ a karigu ta’ l-istess konvenuta.

3. Tichad din it-talba kif proposta, izda tiddikjara li mhux ser jigi likwidat manteniment *verso* l-konvenuta peress li hija llum ghandha impjieg u ntrojtu taghha. Qed jigu wkoll applikati kontra l-attur id-dispozizzjonijiet ta’ l-**artikolu 48 tal-Kap 16** kif inghad. L-istess attur huwa obbligat li jmantni u jikkontribwixxi ghall-manteniment ta’ uliedu kif ser indikat konsegwenti ghar-raba’ talba u kif gie deciz iktar ‘il fuq.

4. Tichad din it-talba sabiex takkorda l-kura u l-kustodja taz-zewgt itfal minuri lill-attur u minflok takkorda l-istess kura u l-kustodja tal-minuri lill-konvenuta, ommhom, b’dan illi l-missier l-attur ghandu jkollu access ghall-istess minuri kull nhar ta’ Tlieta u Hamis mill-4.00.p.m. sas-7.00.p.m. u darba is-Sibt u darba il-Hadd, b’mod alternattiv gimgha gimgha, mill-10.00.a.m. sas-1.00.p.m, b’dan li l-istess minuri jittiehdu u jingiebu lura mill-attur mir-residenza tal-konvenuta. Tordna wkoll li tali access jigi moniterjat mill-Agenzija Appogg a spejjez taz-zewg partijiet, u kopja legali ta’ din id-decizjoni ghandha tigi notifikata a spejjez tal-konvenuta lill-istess Agenzija Appogg, sabiex l-istess

Agenzija taderixxi ruhha tempestivament ma' din is-sentenza.

Illi din il-Qorti tipprovdi wkoll li l-istess drittijiet u obbligi ta' kura u kustodja u access ghall-minuri mill-partijiet huwa relevanti biss ghal Malta, fejn l-istess ulied huma residenti u domiciljati u l-ebda wahda mill-partijiet m'ghandha tiehu lill-istess ulied jew wiehed minnhom barra minn Malta hlief bil-kunsens bil-miktub taz-zewg partijiet jew fin-nuqqas ta' ftehim bl-awtorizzazzjoni tal-Qorti kompetenti Maltija.

Illi fl-interess tal-minuri din il-Qorti tipprovdi li l-istess konvenuta ghandha tipprovdi ghall-manteniment ta' l-istess ulied ghaliex l-istess jghixu maghha, b'dan li l-istess attur huwa ordnat sabiex jikkontribwixxi ghall-manteniment ta' l-istess minuri fl-ammont ta' disghin lira Maltija (Lm90) fix-xahar u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza u jithallsu bix-xahar bil-quddiem fir-residenza ta' l-istess konvenuta.

5. Tichad din it-talba *stante* li m'hemmx bzonnha.

Bl-ispejjez kollha kontra l-attur.

Illi *inoltre* minhabba li l-attur abbuza mill-proceduri quddiem din il-Qorti u dan huwa rifless mill-mod li l-istess attur dam biex ressaq il-provi tieghu, fejn saru diversi seduti quddiem il-Perit Legali ghax-xhieda tieghu minghajr biss ma attenda u wkoll bil-mod kif l-istess attur ressaq il-provi tieghu fejn anke injora d-digrieti ta' din il-Qorti dwar l-istess, b'dan li bla dubju tawwal is-smiegh tal-kawza bla bzonn, u *in vista* ta' dan kollu din il-Qorti b'applikazzjoni tal-**paragrafu 10 ta' l-Iskeda "A" tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta** tordna lilll-attur jhallas is-somma ta' hames mitt lira Maltija (Lm500) bhala spejjez addizzjonali fir-Registru tal-Qorti, liema hlas ta' l-imsemmija spejjez addizzjonali ghandu jsiru fi zmien ghoxrin (20) gurnata mid-data ta' din is-sentenza.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------